

بررسی عملکرد بندهای گابیونی از نظر کنترل رسوب در منطقه خائیز بهبهان

مهدی صیاحی

مدیر جهاد کشاورزی شهرستان دشت آزادگان

امیر اسکندری

کارشناس شرکت مهندسی مشاور دزآب

amir_eskandari@ymail.com

چکیده

یکی از روشهای وصول خودکفایی اجرای برنامه حفاظت آب و خاک و مدیریت کنترل رسوب حوضه‌های آبخیز می‌باشد. حوضه آبخیز خائیز واقع در شهرستان بهبهان یکی از زیرحوضه‌های آبخیز بسیار مهم این شهرستان می‌باشد که در فصول بارندگی سیلاب ایجاد شده موجب فرسایش اراضی منطقه و انتقال رسوبات فراوان به پایین دست می‌گردد. در این خصوص برای کنترل سیلاب و رسوب اقدام به احداث بندهای گابیونی شده است. با بررسی‌های انجام شده راندمان کنترل رسوب ۲۵ درصد برآورد گردید که بیشترین مقدار آن مربوط به پارسل B و کمترین مقدار آن مربوط به پارسل‌های C و D می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: حوضه آبخیز خائیز، بندهای گابیونی، رسوب

مقدمه

در برنامه‌ها و فعالیتهای آبخیزداری و حفاظت خاک عملیات گوناگونی از قبیل عملیات بیولوژیکی و مکانیکی اجرا می‌گردد از جمله عملیات مکانیکی می‌توان به احداث بندهای گابیونی اشاره کرد. از مهمترین اثرات این گونه سازه‌های توان به کنترل رسوبات انتقال یافته به پایین دست. در این تحقیق به بررسی عملکرد بندهای گابیونی منطقه خائیز می‌پردازیم. در برآورد حجم رسوبات کنترل شده، ابعاد بند‌های اجرا شده و رسوبات جمع شده در پشت بندها را اندازه‌گیری کرده و نتایج حاصل از آن را با میزان تولید رسوبات در هر پارسل مورد مقایسه قرار می‌دهیم.

مواد و روش‌ها

موقعیت جغرافیایی حوضه

حوضه خائیز بهبهان در جنوب غربی ایران در استان خوزستان، شهرستان بهبهان می‌باشد و حدود ۷ کیلومتر از جاده بهبهان به شیراز فاصله دارد و در شمال شرقی این شهر واقع شده حوضه مذکور دارای ۵ پارسل (شکل (۱) و (۲)) می‌باشد. طول جغرافیایی حوضه مابین ۵۰ درجه و ۲۱ دقیقه و ۱۶ ثانیه تا ۵۰ درجه و ۲۹ دقیقه و ۳۴ ثانیه و عرض جغرافیایی حوضه مابین ۳۰ درجه و ۳۵ دقیقه و ۴۰ ثانیه تا ۳۰ درجه و ۴۰ دقیقه و ۳۴ ثانیه می‌باشد. مرز حوضه در شمال در رشته کوه‌های تشیکل می‌شود که در واقع این کوه‌ها مرز بین استان خوزستان و استان کهگیلویه و بویراحمد تشکیل گردیده و در قسمت جنوب شرق بصورت تپه ماهوری می‌باشد و در قسمت جنوب غربی حوضه بصورت دشتی می‌باشد. حوضه مذکور شامل سه منطقه کوهستانی - تپه ماهوری و دشتی تشکیل گردیده و دارای وسعتی معادل ۶۳۰۷ هکتار می‌باشد و محیط حوزه معادل ۴۳/۶